

HAVA TAKSİ VE GENEL HAVACILIK İŞLETMELERİ İÇİN UÇUŞ VE GÖREV SÜRESİ SINIRLAMALARI İLE DİNLENME GEREKLİLİKLERİ TALİMATI (SHT – FTL_HG)

BİRİNCİ KISIM Genel Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak, Tanımlar ve Kısaltmalar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Talimatın amacı, uçuş emniyetinin sağlanması için uçuş ve kabin ekibi üyeleri ile işletcinin uyması zorunlu olan uçuş ve kabin ekibi üyelerine yönelik uçuş ve görev süresi sınırlamaları ile dinlenme gerekliliklerine ilişkin esas ve usulleri belirlemek ve bu konudaki faaliyetleri düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Talimat, Bakanlık tarafından ruhsatlandırılmış hava taksi ve genel havacılık işletmelerinin, söz konusu işletmelerde görevli ilgili yönetici personelin ve geçerli lisans ve/veya sertifika sahibi olan uçuş ve kabin ekibi üyelerinin uymak zorunda oldukları usul ve esasları kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Talimat, 14/10/1983 tarih ve 2920 sayılı Türk Sivil Havacılık Kanunu, 10/11/2005 tarih ve 5431 sayılı Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ve Ticari Hava Taşıma İşletmeleri Yönetmeliğine (SHY 6A) ve Genel Havacılık Yönetmeliği (SHY 6B) dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar ve kısaltmalar

MADDE 4 – (1) Bu Talimat kapsamındaki amaç doğrultusunda aşağıdaki tanımlar geçerli olacaktır:

- Ana üs:** İlgili uçuş ve kabin ekibi üyesinin genel olarak bir görev süresine veya görev süreleri serisine başladığı veya son verdiği ve normal koşullar altında işletcinin ilgili uçuş ve kabin ekibi üyesinin konaklamasından sorumlu olmadığı, işletici tarafından uçuş ve kabin ekibi üyesine tayin edilen mahalli,
- Artırılmış uçuş ekibi:** İlgili hava aracını işletmek üzere gerekli olan asgari sayının üzerinde uçuş ekibi üyesinden oluşan, her bir uçuş ekibi üyesine tayin edildiği görev yerinden ayrılma ve uygun nitelikte kalifiye başka bir uçuş ekibi üyesi ile değiştirilme imkânı veren uçuş ekibini,
- Bakanlık:** Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı'nı,
- Diğer nöbet:** Evdeki veya uygun konaklama tesisindeki nöbeti,
- Dinlenme süresi:** Ekip üyesinin tüm görevlerden ve nöbetten muaf olduğu, sürekli, kesintisiz ve tanımlanmış süre zarfını,
- FTSS:** Uçuş ve uçuş görev süresi sınırlamaları ile dinlenme gereklilikleri prosedürü,
- Geçici üs:** Ana üs dışında, uçuş harekâtının devamlılığı için, uçuş ve kabin ekibi üyesinin uçuş görev süresinin başlayıp sona erdiği ve ekip üyesine işletcinin uygun konaklama

Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü

- tesisi ve iaşe imkânı sağlamakla yükümlü olduğu, uçuş ve kabin ekibi üyelerin geçici bir süre kalacağı ve aynı zamanda işleticinin filosunda yer alan asgari bir hava aracının konuşlandığı işleticiler tarafından tayin edilen yurt içi ve/veya yurt dışındaki mahali,
- g) **Genel Müdürlük:** Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü'nü,
- ğ) **Görev:** Uçuş görevi, idari görevler, eğitim vermek veya almak ve kontrolleri gerçekleştirmek, konumlandırma ve bir takım nöbet unsurları dâhil olmak üzere, ekip üyesinin işletici için icra ettiği herhangi bir görevi,
- h) **Görev süresi:** Herhangi bir ekip üyesinin işletici tarafından bir görev için görev yerinde hazır bulunduğu anda başlayan ve söz konusu kişinin, uçuş sonrası görevi de dâhil olmak üzere tüm görevlerden muaf olduğu anda sona eren süreyi,
- ı) **Görevli ekip üyesi:** Bir uçuş sırasında veya uçuşun bir bölümünde hava aracında görev yapan ekip üyesini,
- i) **Havaalanı nöbeti:** Havaalanında icra edilen nöbeti,
- j) **Hava işi:** Önceden belirlenmiş bir hava sahasında ve belirlenmiş bir amaca yönelik olarak gerçekleştirilen operasyonları,
- k) **Kabin ekibi üyesi:** İşletici tarafından operasyonlar sırasında yolcular ile uçuşun emniyetine ilişkin görevler verilen, uçuş ekibi ya da teknik ekip üyesi dışındaki uygun niteliklere sahip bir ekip üyesini,
- l) **Konumlandırma:** Kişiye özel dinlenme yerinden tayin edilen göreve intikal yerine kadarki ve tayin edilen göreve başlama yerinden kişiye özel dinlenme yerine kadarki seyahat süresi ile dinlenme yerinden görevin başlamasına ve görevin başlamasından dinlenme yerine kadarki yerel ulaşım için geçen zaman hariç olmak üzere, görevli olmayan uçuş ve kabin ekibi üyesinin işleticinin emriyle bir yerden başka bir yere ulaştırılmasını,
- m) **Mola:** Herhangi bir uçuş görev süresi dâhilindeki, görev olarak sayılan ve uçuş ve kabin ekibi üyesinin bu sırada tüm görevlerden muaf tutulduğu, dinlenme süresinden daha kısa olan bir süre zarfını,
- n) **Nöbet:** Herhangi bir uçuş ve kabin ekibi üyesinin işletici tarafından herhangi bir uçuş, konumlandırma veya araya giren dinlenme süresi olmadan sair görev için görevlendirme almak üzere hazır bulunmasının gerekli görüldüğü önceden bildirilmiş ve tanımlanmış süreyi,
- o) **Sektör:** Uçuş Görev Süresinin bir parçası olarak, kalkış amacıyla ilk hareketinden itibaren, iniş sonrasında tayin edilmiş park pozisyonunda tamamıyla duruncaya kadar geçen uçuşu,
- ö) **Tek boş gün:** Önceden tebliğ edilen, bir günden ve iki yerel geceden oluşan, tüm görevlerden ve nöbet görevinden muaf olunan süredir. Dinlenme süresi, boş gün kapsamına dâhil edilebilir.
- p) **Uçuş ekibi üyesi:** Bir uçuş görev süresi boyunca, hava aracının işletilmesi ile ilgili görevleri ifa eden pilot lisansına sahip ekip üyesini,
- r) **Uçuş görev süresi (UGS):** Herhangi bir uçuş ve kabin ekibi üyesinin görev yerinde hazır bulunmasıyla başlayan, bir sektör veya sektörler serisini kapsayan ve söz konusu uçuş ve kabin ekibi üyesinin görevli ekip üyesi olarak hareket ettiği son sektörün sonunda hava aracının nihai olarak durduğu ve motorların kapatıldığı anda sona eren süreyi,
- s) **Uçuş süresi (block time) – sabit kanat:** Hava aracının kalkış amacıyla park yerinden ilk hareket ettiği andan belirlenmiş park yerinde durmasına ve tüm motorların veya pervanelerin kapatılmasına kadar geçen zamanı,
- ş) **Uçuş süresi (block time) – döner kanat:** Helikopterin pervane pallerinin dönmeye başladığı andan, uçuş sonunda park yerinde motorunu durdurarak pervane pallerinin durduğu ana kadar geçen toplam süreyi,

Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü

- t) **Uygun konaklama tesisi:** Nöbet görevi, açık mesai ve dinlenme kapsamındaki anlam doğrultusunda, her bir uçuş ve kabin ekip üyesi için sessiz bir ortama sahip ve bir yatakla donatılmış, yeterli şekilde havalandırmaya, sıcaklığın ve ışık yoğunluğunun ayarlanmasına ilişkin bir cihaza ve yiyecek ile içeceğe erişim imkânına sahip olan ayrı bir odayı,
- u) **Uzun menzil uçuşu:** Bir uçuş görev süresi içinde, asgari 4 saatlik zaman dilimi geçilen bir uçuş görevini,
- ü) **Yerel gece:** Yerel saatle 22.00 ila 08.00 arasına tekabül eden herhangi bir 8 saatlik süreyi,
- v) **Yerel gün:** Yerel saatle 00.00'da başlayan 24 saatlik süreyi,
- ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM Genel Esaslar

Boş gün

MADDE 5 – (1) Bu Talimatta tanımlanan amaç doğrultusunda, ekip üyelerine işletmeler tarafından verilecek boş günlere yönelik uygulamaların;

- a) Birbirini takip eden 7 gün içerisinde asgari 1 tek boş gün,
b) Her bir takvim ayı için asgari 7 yerel gün ve
c) Her bir takvim yılı için asgari 96 yerel gün olacak şekilde gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

(2) Boş günler, çalışılan gün sayısı ile orantılı olarak verilir.

(3) Boş günler, kullanıldığı ay içine ve ayın iki yarısına dengeli dağıtılır.

(4) Bir takvim ayı içerisinde verilmesi gereken asgari 7 yerel gün, 2+2+1+1+1 şeklinde gruplanarak planlanır.

Sorumluluklar

MADDE 6 – (1) Bu Talimatta belirtilen esas ve sınırlamaların planlanmasından sorumlu olmak üzere işletmeler tarafından bir personel görevlendirilmesi gerekmektedir.

(2) Ayrıca, bu Talimatta yer alan gerekliliklerin yerine getirilmesinden ve kontrolünden işletmeler ve ekip üyeleri Genel Müdürlüğe karşı sorumludurlar.

İşletici sorumlulukları

MADDE 7 - (1) İşletici;

- a) Her bir ekip üyesi için bir ana üs belirleyecektir.
b) Uçuş görev süreleri ve dinlenme sürelerinin sıklıkları ve biçimleri arasındaki ilişkiyi dikkate alacak ve minimum dinlenme verilmiş uzun görevlerin ekip üyeleri üzerinde oluşturacağı etkiyi göz önünde bulunduracaktır.
c) Boş günler planlayacak ve bunları ekip üyelerine önceden bildirecektir.
ç) Ekip üyelerinin önceki görevlerin etkilerinin üstesinden gelmelerine ve bir sonraki uçuş görev süresinin başlangıcı itibarıyla dinlenmiş olmalarına imkân verecek şekilde yeterli süreye sahip dinlenme süreleri temin edecektir.
d) Görev çizelgelerini, ekip üyelerinin yeterli dinlenmeyi planlamalarına imkân verecek şekilde yayınlayacaktır.

Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü

- e) Uçuş görevlerini, uçuş öncesi görevler, sektör, sektörler arasındaki hazırlık (turnaround) süreleri için gerekli zamanı göz önünde bulundurarak müsaade edilen uçuş görev süresi dâhilinde planlayacaktır.

Ekip üyesi sorumlulukları

MADDE 8 - (1) Ekip üyesi,

- a) Verilen dinlenmeye ilişkin imkanlardan ve kolaylıklardan optimal bir şekilde faydalanacak ve dinlenme sürelerini uygun bir şekilde planlayacak ve kullanacaklardır.
- b) Aşırı yorgun olduğu durumlarda hava aracında görevli olmayacaktır.

Faaliyet kapsamı

MADDE 9 – (1) İşleticinin sahip olduğu mevcut ruhsat kapsamına bakılmaksızın, gerçekleştirmekte olduğu operasyon faaliyetine ilişkin olarak bu Talimat içerisinde yer alan ilgili faaliyet hükümleri geçerli olacaktır.

Bildirim süreleri

MADDE 10 – (1) İşletici tarafından yer görevlerine ilişkin bildirim süreleri için aşağıdaki hükümler geçerli olacaktır:

- a) Uçuş görev süresi kapsamında, bir uçuş görevi için hazırlık yapılması ile ilk uçuş süresinin başlaması arasında geçen süre, sabit kanat operasyonları için asgari 45 dakika, döner kanat operasyonları için 60 dakikadır.
- b) Görev süresi kapsamında, uçuş/uçuş serilerinin sona ermesinden itibaren geçen süre, sabit kanat operasyonları için asgari 15 dakika, döner kanat operasyonları için asgari 30 dakikadır.
- c) (b) maddesine istisna teşkil etmek üzere, görev süresi kapsamında simülasyon görevleri ve eğitim faaliyetleri için uçuş sonrası bildirim süresi asgari 45 dakikadır.
- ç) (a) maddesine istisna teşkil etmek üzere, uçuş görev süresi kapsamında, helikopter hava ambulans görevleri için uçuş öncesi bildirim süresi asgari 15 dakikadır.

Sabit kanat operasyonları kapsamında uçuş sırasındaki dinlenmeye bağlı olarak azami günlük UGS'nin uzatılması

MADDE 11 - (1) Uçuş sırasındaki dinlenme olanağı, hava aracı kabinindeki veya kokpitteki, dikey yönde geri yaslanabilen ve istirahat eden ekip üyesi için konforlu bir koltuk anlamına gelmektedir.

(2) Uçuş Görev Süresi (UGS), 3 sektör ile sınırlıdır.

(3) Uçuş sırasında asgari dinlenme süresi her bir ekip üyesi için ardışık 90 dakika ve son inişi yapacak uçuş ekibi üyeleri için ardışık 2 saattir.

(4) Azami günlük UGS limitleri, uçuş ekibi için uçuş sırasında dinlenmeye bağlı olarak bir ilave uçuş ekibi üyesi ile 2 saat, iki ilave uçuş ekibi üyesi ile 3 saat uzatılabilecektir.

(5) Dinlenme olanağında geçirilen tüm zaman, Uçuş Görev Süresi (UGS) sayılır.

Uçuş operasyonlarında öngörülemez haller – sorumlu kaptan pilotun kararı

Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü

MADDE 12 - (1) Aşağıda belirtilen hususlara uygun olmak kaydıyla, görev başlangıcı sonrasında başlayan, uçuş operasyonlarındaki öngörülemez hallerde, uçuş görev süresine ve dinlenme sürelerine ilişkin limitler, diğer ekip üyeleri ile de istişare edildikten sonra sorumlu kaptan pilot tarafından değiştirilebilir.

- a) Bu Talimat hükümleri kapsamında belirlenen azami UGS limitleri, azami 2 saat arttırılabilir. Arttırılmış uçuş ekibi olması durumunda ise, azami UGS limitleri azami 3 saat arttırılabilir. Son sektörde, izin verilen artışın kalkış sonrasında öngörülemez haller sebebiyle aşılması durumunda, uçuş planlanmış varış noktasına veya yedek havaalanına devam edilebilir.
- b) Ciddi aşırı yorgunluğa sebebiyet verebilecek öngörülemez haller durumunda, sorumlu kaptan pilot, uçuş emniyeti üzerindeki her nevi yıkıcı etkiyi ortadan kaldırmak amacıyla gerçek uçuş görev süresini kısaltacak ve/veya dinleme süresini arttıracaktır.
- c) İşletici aşağıdakileri sağlamalıdır:
  - 1) Sorumlu kaptan pilot tarafından, herhangi bir Uçuş Görev Süresi (UGS) kendi takdir hakkı ve yetkisi doğrultusunda arttırıldığında veya dinlenme süresi kısaltıldığında işleticiye bir rapor sunulur.
  - 2) Gerçekleştirilen Uçuş Görev Süresi (UGS) arttırılmasının veya dinlenme süresinin kısaltılmasının 1 saati aştığı hallerde, işletici tarafından, işleticinin kendi yorumları ile birlikte kaptan raporunun bir kopyası söz konusu olaydan en geç 28 gün içerisinde Genel Müdürlüğe gönderilir.

(2) Dinlenme süresinin kısaltılması, yapılacak olan planlı uçuş görevinin zamanında icrasının şüpheli duruma geldiği zaman tek müsaade edilecek istisnadır. Dinlenme süresi, azami 2 saat kısaltılabilir. Kısaltılması durumunda, müteakip görev sonrasındaki hak edilen dinlenme süresi, kısaltılan miktarın 2 katı kadar arttırılacaktır. Ancak, bu Talimat hükümleri kapsamında belirtilen hak edilen dinlenme süresi 10 saatin altına kısaltılamaz.

(3) UGS'nin SKPK ile uzatılmasını müteakip dinlenme süre kısaltılamaz.

Uçuş ve görev süresi sınırlamaları

MADDE 13 - (1) Herhangi bir ekip üyesinin görevlendirildiği toplam görev süresi aşağıdakileri aşmayacaktır:

- a) Birbirini izleyen herhangi 7 gün içerisinde 60 saat görev süresi;
- b) Birbirini izleyen herhangi 14 gün içerisinde 110 saat görev süresi;
- c) Birbirini izleyen herhangi 28 gün içerisinde 190 saat görev süresi, bu süre boyunca uygulanabildiği ölçüde eşit oranda yayılmış;
- ç) Herhangi bir takvim yılı içerisinde 2000 saat görev süresi.

(2) Herhangi bir ekip üyesinin görevlendirildiği sektörlerin toplam uçuş süresi aşağıdakileri aşmayacaktır:

- a) Birbirini izleyen herhangi 28 gün içerisinde, sabit kanat için 100 saatlik uçuş süresi, döner kanat için 90 saatlik uçuş süresi;
- b) Birbirini izleyen herhangi 12 takvim ayı içerisinde 1000 saatlik uçuş süresi;
- c) Döner kanat operasyonları için birbirini izleyen herhangi 7 gün içerisinde 30 saatlik uçuş süresi.

Konumlandırma

MADDE 14 - (1) Konumlandırmaya ilişkin hususlarda aşağıdaki hükümler geçerli olacaktır:

- Konumlandırmalarda harcanan tüm zaman, görev süresi olarak kayıt altına alınacaktır.
- Uçuş görev başlangıç ve sonrasındaki konumlandırmalar sektör sayılmayacaktır. Ancak, uçuş operasyonu öncesindeki konumlandırma Uçuş Görev Süresi (UGS) olarak sayılacaktır;
- Uçuş görevi sonrasındaki konumlandırma, bu Talimat hükümlerinde belirtilen hak edilen dinlenme süreleri hesaplanırken dikkate alınır.

Açık mesai

MADDE 15 - (1) Yerde verilen bir molaya bağlı olarak azami günlük Uçuş Görev Süresinin (UGS) uzatılmasına ilişkin koşullar aşağıdaki hususlar doğrultusunda olacaktır:

- Uçuş Görev Süresi (UGS) dâhilindeki, uygun konaklama tesisinde gerçekleştirilen mola asgari ardışık 3 saatlik bir süreye sahiptir.
- Bu Talimat kapsamında belirtilen azami uçuş görev süreleri, molanın %50'sine kadar arttırılabilecektir ancak bu süre hiçbir şekilde 4 (hariç) saati aşamaz.
- Yerde verilen mola, bütünüyle Uçuş Görev Süresi (UGS) olarak sayılacaktır;
- Uygun konaklama tesisi sağlanır.
- Açık mesai, uçuş sırasındaki dinlenme ile birleştirilemez.
- Uçuş sonrası ve uçuş öncesi görevleri ile seyahat haline ilişkin asgari toplam süre 60 dakikadır.

Dinlenme süreleri

MADDE 16 - (1) Ana üs'te başlayan herhangi bir Uçuş Görev Süresinin (UGS) öncesinde sağlanan asgari dinlenme süresi en azından, hangisi daha uzun ise, bir önceki görev süresi kadar veya 12 saattir.

(2) Ana üs dışında başlayan herhangi bir Uçuş Görev Süresinin (UGS) öncesinde sağlanan asgari dinlenme süresi en azından, hangisi daha uzun ise, bir önceki görev süresi kadar veya 10 saattir.

(3) Uzun menzil uçuşlarına ilişkin dinlenme süreleri ile ilgili aşağıdaki hükümler geçerli olacaktır:

- Variş noktasındaki asgari dinlenme, hangisi daha uzunsa, en az bir önceki görev süresi kadar veya 14 saattir.
- Söz konusu uçuşlar sonrasında ilgili ekip üyelerinin, ana üs veya geçici üs'se döndükten sonra 2 yerel geceyi kapsayan asgari 48 saatlik dinlenme süresi verilir.

Nöbet

MADDE 17 - (1) Havaalanı nöbetine ilişkin hususlarda aşağıdaki hükümler geçerli olacaktır:

- Ekip üyesinin, bildirim noktasında bildirimde bulunmasından itibaren tebliğ edilen havaalanında nöbet süresinin sonuna kadar havaalanında nöbette olduğu sayılır.
- Havaalanı nöbeti, görev süresine dâhil edilir.
- Uçuş Görev Süresi (UGS), Uçuş Görev Süresinin (UGS) başlangıcından itibaren sayılır. Azami Uçuş Görev Süresi (UGS), nöbette geçirilen 4 saatin üzerindeki süre kadar kısaltılır

Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü

- ç) Havaalanı nöbetinin ve tahsis edilmiş UGS'nin azami birleşik süresi 16 saattir. Böyle bir durumda havaalanı nöbeti, bu Talimat hükümlerinde belirtilen asgari dinlenme süresi hesaplamalarında dikkate alınması için görev süresine eklenir.
- d) Uçuş Görev Süresinin (UGS) tahsisine yol açmaması halinde, havaalanında nöbet sonrasında, bu Talimatın 16ncı maddesinde belirtildiği üzere bir dinlenme süresi gelir.
- e) Havaalanında nöbetteyken, işletici ekip üyesine halka açık olmayan, yiyecek ile içeceğe erişim imkânına sahip sessiz ve konforlu bir yer sağlar.

(2) Havaalanı harici nöbete ilişkin aşağıdaki hükümler geçerli olacaktır:

- a) Havaalanı harici nöbetin azami süresi 16 saattir.
- b) Nöbet sonrasında, görev verilmediyse, asgari 8 saatlik dinlenme süresi gelir.
- c) Nöbet, ekip üyesi için Uçuş Görev Süresinin (UGS) başlanmasıyla sona erer.
- ç) Nöbetin ilk 6 saat içerisinde sona ermesi halinde, azami Uçuş Görev Süresi (UGS) uçuş görevi başlangıcından itibaren işler.
- d) Nöbetin ilk 6 saat sonrasında sona ermesi halinde, azami Uçuş Görev Süresi (UGS), 6 saati aşan nöbet süresi miktarı oranında kısaltılır.
- e) Uçuş Görev Süresinin (UGS) uçuş sırasındaki dinlenmeye bağlı olarak veya açık mesaiye bağlı olarak uzatılması halinde, bu fıkranın (ç) ve (d) bentlerinde belirtilen 6 saatlik süre 8 saate uzatılır.
- f) Havaalanı harici nöbetteyken, işletici ekip üyesine uygun konaklama tesisi imkânlarına sahip bir yer sağlar.

Uçuş görevi, görev ve dinlenme süresi kayıtları

MADDE 18 - (1) İşletici, ekip üyelerine ait aşağıdaki kayıtları muhafaza eder:

- a) Uçuş (blok) süreleri;
- b) Her bir görev süresinin ve Uçuş Görev Süresinin (UGS) başlangıcı, süresi ve bitişi;
- c) Dinlenme süreleri ve tüm görevlerden muaf olarak geçirilen boş günler.

(2) Ayrıca bu kayıtlar bu Talimatta belirtilen gerekliliklere uygun olacak ve talep üzerine, işletici, söz konusu kayıtların münferit kopyalarını ilgili ekip üyesine temin eder.

(3) Bu maddenin İnci fıkrasında yer alan kayıtlar ekip üyesinin tüm uçuş görev, görev ve dinlenme sürelerini kapsamıyorsa, ilgili ekip üyesi aşağıdaki kayıtları kendi muhafaza eder:

- a) Uçuş (blok) süreleri;
- b) Her bir görev süresinin ve Uçuş Görev Süresinin (UGS) başlangıcı, süresi ve bitişi;
- c) Dinlenme süreleri ve tüm görevlerden muaf olarak geçirilen boş günler.

(4) Ekip üyesi, görevli olduğu işleticiye uçuş görevlerine başlamadan önce ilgili kayıtlarını temin edecektir.

(5) Kayıtlar, asgari 15 ay süresince muhafaza edilir.

(6) Ayrıca, işletici, sorumlu kaptan pilot kararlarına ilişkin raporlar asgari 12 ay boyunca muhafaza edilir.

Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü

(7) Bu maddede bahsi geçen kayıtlar, takip eden ayın 10'una kadar, Genel Müdürlüğe elektronik ortamda gönderilecektir. Ayrıca, Genel Müdürlük tarafından gerekli görülmesi durumunda, bu kayıtlar her zaman talep edilebilir.

İstisnai ve özel durumlar

MADDE 19 – (1) Genel Müdürlük, işleticilerin detaylı gerekçeleri ile birlikte müracaatı üzerine bu Talimatta belirtilen hususlarla ilgili sınırlamaların, sürelerin ve bununla ilgili uygulamaların dışına çıkılmasına müsaade edebilir.

(2) Bu Talimatta belirtilen gerekliliklere, ani gelişen Devlet görevleri, arama/kurtarma faaliyetleri, sel, yangın, deprem gibi doğal afetler ve benzeri durumlarda Genel Müdürlüğün izni ve/veya bilgisi dâhilinde istisnai uygulamalar yapılabilir.

Gözetim ve denetim

MADDE 20 – (1) Bu Talimat hükümlerinin uygulanmasına yönelik Genel Müdürlük denetim yapmaya yetkilidir. Bu denetimlerde işletmelerin uçuş kayıtları, uçuş ekiplerinin şahsi uçuş kayıtları ve/veya kule kayıtları dikkate alınır. Bu amaçla yapılacak denetimlerde gösterilmek üzere uçuş ekiplerinin şahsi uçuş kayıt defterleri, her yılsonunda işleticiler tarafından kontrol edildiğini gösterecek şekilde imzalanarak onaylanır.

(2) Bu Talimatta belirtilen hususlara çeşitli nedenlerle gerçekleşen uyumsuzluklar veya ihlaller Genel Müdürlüğe 7 (yedi) iş günü içerisinde bildirilir.

Aykırı davranışlar ve idari yaptırımlar

MADDE 21 – (1) Bu Talimat hükümlerine aykırı davranışlarda bulunan işleticiler, ilgili Sorumlu Yönetici Personel ve ekip üyeleri hakkında 2920 Sayılı Kanun'un 143üncü Maddesi ve/veya Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü Tarafından Verilecek İdari Para Cezaları Hakkında Yönetmelik (SHY – İPC) gereğince gerekli idari para cezası uygulanır.

(2) Kusur derecesi de göz önünde bulundurularak bu Talimat hükümlerine aykırı hususların devamı ve/veya tekrarı halinde ayrıca;

- İlgili Yönetici Personelin onay belgesi iptal edilebilir, ve/veya
- İlgili ekip üyelerinin lisansı veya sertifikası azami 6 (altı) ay süre ile askıya alınabilir veya iptal edilebilir.

İKİNCİ KISIM Hava Taksi Faaliyetleri

BİRİNCİ BÖLÜM Genel Hükümler

FTSS başvuru ve onayı

MADDE 22 – (1) FTSS onay ve/veya değişiklik başvurusu, işleticiler tarafından bu Talimat ve bu konuda Genel Müdürlük tarafından yayımlanan mevzuatın usul ve esaslarına uygun şekilde yapılacaktır.

Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü

(2) İşletici, bu Talimat gerekliliklerine uyduğunu kanıtladığı takdirde, Genel Müdürlük tarafından işleticinin FTSS'si onaylanacaktır.

Azami günlük uçuş süresi, görev süresi ve uçuş görev süresi (UGS) limitleri

MADDE 23 – (1) Sabit kanat operasyonlarına ilişkin azami günlük uçuş görev süresi limitleri, çift pilotlu operasyonlar için Tablo 1'de belirtilen limitler ve tek pilotlu operasyonlar için 11 saattir.

Tablo 1 – Günlük Azami Uçuş Görev Süreleri			
Görev başlangıç saati (yerel)	1-4 sektör	5 sektör	6 sektör
06:00 – 15:00	13:30	12:30	11:30
15:01 – 18:00	12:30	11:30	10:30
18:01 – 05:59	11:30	10:30	09:30

(2) Sabit kanat operasyonları kapsamında standart sayıda uçuş ekibi üyesi ile gerçekleştirilen uzun menzil uçuşları için azami günlük uçuş görev süresi (UGS) 14 saattir.

(3) Döner kanat operasyonlarına ilişkin azami günlük uçuş görev süresi limitleri, Tablo 2'de belirtilen limitlerdir.

Tablo 2 – Günlük Azami Uçuş Görev Süreleri				
Görev başlangıç saati (yerel)	Tek Pilot		Çift Pilot	
	UGS	US	UGS	US
05:00 – 12:59	10	5	12	7
13:00 – 23:59	9	4	10	5
00:00 – 04:59	6	3	8	4

(4) Döner kanat operasyonlarına ilişkin ilave limitler aşağıda belirtildiği gibidir.

- 3 saatlik bir uçuş süresi sonrasında, saat başına ortalama 10 ve daha fazla iniş-kalkış içeren kısa mesafeli uçuşlarda uçuş ekibi üyelerine, tüm görevlerden muaf olacak şekilde ancak uçuş görev süresi içerisinde mütalaa edilen asgari 30 dakika mola verilecektir.
- 3 saatlik bir uçuş süresi sonrasında, helikopterle icra edilecek harici yük ve vinç gibi zorlu operasyonlarda uçuş ekibi üyelerine, tüm görevlerden muaf olacak şekilde ancak uçuş görev süresi içerisinde mütalaa edilen asgari 30 dakika mola verilecektir.
- 3 saatlik bir uçuş süresi sonrasında, offshore operasyonlarında görevli uçuş ekibi üyelerine, tüm görevlerden muaf olacak şekilde ancak uçuş görev süresi içerisinde mütalaa edilen asgari 30 dakika mola verilecektir.
- Helikopterle yapılan ve hayatta kalma kıyafetinin (survival suits) giyilmesinin zorunlu olduğu operasyonlarda; uçuş ekibi yük ve bagaj taşıma gibi fiziksel yorgunluğa sebep olacak işlerden uzak duracak ve bu faaliyetleri sadece gözlemleyecektir. Hayatta kalma kıyafeti ile gerçekleştirilen azami 3 saatlik bir uçuşun ardından, uçuş ekibi üyelerine tüm görevlerden muaf olacak şekilde ancak uçuş görev süresi içerisinde mütalaa edilen asgari 30 dakika mola verilecektir.

(5) NVIS/NVG ile yapılacak gece VFR uçuşları için “Gece Görerek Şartlarda Helikopterlerin HEMS, Ambulans, Arama Kurtarma ve İnsani Yardım Maksatlı Uçuşlarına İlişkin Talimatta (SHT-G-VFR-H)” yer alan hükümler geçerli olacaktır.

Karma operasyonlar

MADDE 24 - (1) Bir ekip üyesinin aynı görev periyodu içerisinde, hem simülatörde eğitim/kontrol maksatlı ve/veya uçuş öğretmeni/kontrol pilotu olarak, hem de hava aracında uçuş için görevlendirilmesi durumunda, simülatörde görevlendirilen sürenin tamamı görev süresine dâhil edilecek, ancak sektör olarak sayılmayacaktır. Simülatör görevi akabinde hak edilen dinlenme süresi verilmediyse, UGS, simülatör görevinden itibaren başlayacaktır.

(2) Bir görev periyodu içerisinde birden fazla farklı operasyon tipinde (tek pilot/çok pilot, sabit kanat/döner kanat vb.) uçuş yapılması durumunda daha kısıtlayıcı olan UGS/US limitleri geçerli olacaktır.

ÜÇÜNCÜ KISIM Genel Havacılık Faaliyetleri

BİRİNCİ BÖLÜM Genel Hükümler

Uçuş ve görev süresi prosedürü

MADDE 24 – (1) İşletici, Genel Havacılık Yönetmeliği (SHY-6B) kapsamında hazırladığı “İşletme El Kitabı” içerisinde bu Talimata yönelik prosedürlerini oluşturur.

Genel havacılık faaliyetleri

MADDE 25 – (1) Ticari amaç dışında yapılan tüm havacılık faaliyetlerini kapsamakta olup, günlük sınırlamalara ilişkin detaylar aşağıda yer almaktadır.

- a) Sabit kanat hava araçları için;
  - 1) Tek pilot: Uçuş görev süresi, 12 saattir.
  - 2) Çift pilot: Uçuş görev süresi, 14 saattir.
- b) Döner kanat ve diğer hava araçları için;
  - 1) Tek pilot: 10 saat uçuş görev süresi, 5 saat uçuş süresi.
  - 2) Çift pilot: 12 saat uçuş görev süresi, 7 saat uçuş süresi.

Hava işi faaliyetleri

MADDE 26 - (1) Genel Havacılık Yönetmeliği (SHY 6B)’nin 5inci maddesinde belirtilen hava işi operasyonlarına yönelik limitler, hava taksi faaliyetleri için belirlenen limitler olacaktır.

Eğitim faaliyetleri

MADDE 27 - (1) Kontrol pilotları, öğretmen pilotlar, adaylar ve onaylı eğitim organizasyonları tarafından yapılacak eğitim faaliyetlerinde aşağıdaki sınırlamalar geçerli olacaktır:

- a) Gerçekleştirilen günlük uçuşlarda aşağıdaki tabloda belirtilen gerekliliklere uyulur.

Eğitim Alan Pilot ve Pilot Adayları	Azami Uçuş Süresi	Azami UGS
PPL, CPL, IR, Sınıf/Tip Eğitimleri	4 saat	10 saat
Kalkış Meydanından farklı meydanlara inişi içeren seyrüsefer eğitimleri	6 saat	10 saat

Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü

En az PPL lisansı sahibi pilotların gerçekleştirecekleri tüm yalnız ve PIC uçuşlar	6 saat	10 saat
Tüm Sentetik Uçuş Eğitimleri	4 saat	10 saat

- b) Öğretmen pilotlar için günlük uçuş süresi 6 saati, uçuş görev süresi ise 10 saati geçemez.
- c) Teorik eğitim faaliyetleri, günlük 8 saat ve birbirini takip eden 7 gün içerisinde 40 saati geçemez.
- ç) Aynı gün içerisinde uçuş/simülasyon ve teorik eğitim gerçekleştirilmesi durumunda, yukarıdaki tabloda belirtilen azami uçuş sürelerinin yarısı uygulanır. Ancak, bir günlük süre içerisinde uçuş/simülasyon ve teorik eğitim toplamı 8 saati geçemez.

DÖRDÜNCÜ KISIM Hava Ambulans Faaliyetleri

BİRİNCİ BÖLÜM Hava Ambulans Faaliyetleri – Sabit Kanat

Hava ambulans maksatlı uçuşlar

MADDE 28 – (1) Bu bölüm, Sağlık Bakanlığı tarafından hava ambulans faaliyetleri yapmaya yetkilendirilmiş işleticilerin tescil edilmiş hava araçları ile gerçekleştirilen operasyonlar için geçerlidir.

(2) Hava ambulans operasyonları gerçekleştirilirken, aşağıdaki koşulların oluşması durumunda bu Talimatın 23üncü maddesinde belirtilen azami UGS limitleri, 2 saate kadar uzatılabilir.

- a) Hasta ve sağlık personeli haricinde yolcu olarak sadece hastanın birinci derece yakınları veya akrabaları uçuşa refakat edebilir. Bir yakın arkadaşın aile yakınları yerine uçuşa refakat etmesi mümkün olabilir. Hava ambulans uçuşlarında hasta dışında ticari maksatlı yolcu taşınmayacaktır.
- b) Ekip üyeleri, hava ambulans uçuşuna başlamadan önceki göreviyle ilgili bu Talimatta yer alan dinlenme gerekliliklerini karşılamış olmalıdır.
- c) UGS'nin, müsaade edilen 2 saatlik uzatma hakkına ilaveten Sorumlu Kaptan Pilot Kararı ile uzatılması sadece hasta ya da organ naklinin nihai teslim noktasına gerçekleştirilmesi amacıyla kullanılabilir. Sorumlu Kaptan Pilot Kararı, hasta teslimi ya da organ nakli görevinin bitiminden sonra kullanılamaz. Sorumlu Kaptan Pilot Kararı raporu işletici tarafından, işleticinin kendi yorumları ile birlikte kaptan raporunun bir kopyası söz konusu olaydan en geç 28 gün içerisinde Genel Müdürlüğe gönderilir.
- ç) Hava ambulans görevlerinden sonra bu Talimatta yer alan dinlenme gereklilikleri ekibe sağlanmalıdır.
- d) Uzatılmış iki hava ambulans görevleri arasında asgari 48 saat olmalıdır. 2 veya daha fazla uzatılmış UGS gerektiren ambulans operasyonlarında (ilki bir hasta alımı ya da organ nakli için pozisyon uçuşu gerektiren), 48 saatlik dinlenme süresi ana üs' se dönene kadar ertelenebilir. Bu durumda, Sorumlu Kaptan ilk UGS'ye ilişkin dinlenme süresini, uygun konaklama tesisinin kullanılması kaydıyla, azami 3 saate kadar kısaltılabilir veya 10 saat olarak uygulayabilir (hangisi daha uzun ise).
- e) Bir uçuş ekibi üyesi, birbirini takip eden 28 gün içerisinde sadece 3 kez uzatılmış hava ambulans görevleri icra edebilir. Bu husus, görev arttırımının 1,5 saati aştığı durumlarda geçerli olacaktır.

Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü

- f) İlgili görev kayıtları, UGS'nin bu bölüm gereği uygulandığını gösterecek şekilde düzenlenmelidir.
- g) UGS'nin açık mesai ile uzatılmasına müsaade edilmemektedir.

Farklı görev tiplerinin kullanılması

MADDE 29 – (1) İşletici, herhangi bir gün içerisinde, bir uçağı ve uçuş ekibini, hava ambulans ve farklı bir uçuş faaliyetinde kullanmak istediğinde, bu Talimatın 28inci maddesinin 2nci fıkrasında yer alan uygulama hariç olmak üzere, bu Talimatta belirtilen ilgili azami UGS limitlerine tabi olacaktır.

İzin verilen UGS'nin açık mesai ve Sorumlu Kaptan Kararı ile uzatılması, bu Talimatın ilgili maddelerine göre müsaade edilmektedir. Bu durumda, hava ambulans faaliyetleri için izin verilen uzatma limitleri geçerli değildir.

Arttırılmış uçuş ekibi

MADDE 30 – (1) Bu Talimatın 11inci madde gerekliliklerine istisna teşkil etmek üzere, arttırılmış uçuş ekibi ile gerçekleştirilen görevlere ilişkin ilave gereklilikler kapsamında aşağıdaki koşullar sağlandığı takdirde, hava ambulans operasyonlarında azami UGS limitleri, izin verilen 2 saate ilave olarak 2 saat daha arttırılabilir.

- Uçuşta, uygun niteliklere sahip üçüncü bir Kaptan pilot yer alacaktır.
- İstirahat eden ekip üyesi için bir sedye ya da konforlu geri yaslanan koltuk sağlanmalıdır.
- Azami UGS 16 saat veya bu Talimatın 23üncü maddesinde belirtilen azami UGS limitlerine 4 saat ilave edildiğinde tespit edilen süre olacaktır (hangisi daha kısa ise).
- Hava ambulans operasyonu, hastanın teslimi ya da organ nakli sonrasında sona erecektir ve ekipler bu noktada tam dinlenme hakkına sahip olacaklardır.
- İlave “tek boş gün” (2 yerel gece içerecek şekilde asgari 34 saat), tam dinlenme hakkının tamamlanmasını müteakip sağlanacaktır.
- Tüm ilave ekip görevleri, Genel Müdürlüğe raporlanacaktır.

(2) Arttırılmış uçuş ekibi ile gerçekleştirilen görevlere ilişkin kümülatif görev süresi sınırlamaları ile ilgili olarak, bu Talimatın 13üncü maddesinin 1inci fıkrasının (c) bendi ile 2nci fıkrasının (a) ve (c) bentlerine istisna teşkil etmek üzere, aşağıdaki hükümler geçerli olacaktır:

- Birbirini takip eden 28 gün içerisinde sadece 2 kez arttırılmış uçuş ekibi ile gerçekleştirilecek görevlere izin verilmektedir.
- Birbirini takip eden 28 gün içerisinde;
  - Asgari 10 boş gün sağlanacaktır.
  - Azami görev süresi, 160 saati aşmayacaktır.
  - Azami uçuş süresi, 75 saat ile sınırlıdır.
  - Birbirini takip eden 28 günlük 3 periyod içerisinde ortalama uçuş süresi, azami 60 saat olacaktır.
  - Bu ve benzer periyodlar bahse konu operasyonları içeriyorsa, 12 takvim ayı içerisinde izin verilen uçuş saatleri 700 saat ile sınırlıdır.

İKİNCİ BÖLÜM

Hava Ambulans Faaliyetleri – Döner Kanat

Hava ambulans maksatlı uçuşlar

Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü

MADDE 31 – (1) Bu bölüm, Sağlık Bakanlığı tarafından hava ambulans faaliyetleri yapmaya yetkilendirilmiş işleticilerin filosunda yer alan hava araçları ile gerçekleştirilen operasyonlar için geçerlidir.

(2) Hava ambulans operasyonları için günlük azami UGS limiti 12, uçuş süresi 7 saattir.

(3) Hava ambulans operasyonları gerçekleştirilirken bu maddenin 2nci fıkrasında belirtilen uçuş görev süresi, aşağıdaki koşullara göre artırılabilir.

- a) Görevlendirme kapsamı ardışık asgari 2 günü, azami 4 günü içerecektir. Bu görevlendirmelerde, asgari dinlenme süresi 8 saat olarak uygulanacaktır.
- b) Görevli ekip üyelerine, uçuş görevi esnasında asgari 2 kez mola verilecek ve bu molalar asgari ardışık 2 saatlik bir süreye sahip olacaktır.
- c) Azami uçuş görev süresi, molaların %50'si kadar arttırılabilir.
- ç) Uygun konaklama tesisi sağlanacaktır.
- d) Yerde verilen mola, bütünüyle Uçuş Görev Süresi (UGS) olarak sayılacaktır.
- e) Hasta ve sağlık personeli haricinde yolcu olarak sadece hastanın birinci derece yakınları veya akrabaları uçuşa refakat edebilir. Bir yakın arkadaşın aile yakınları yerine uçuşa refakat etmesi mümkün olabilir.
- f) Ekip üyeleri, hava ambulans uçuşuna başlamadan önceki göreviyle ilgili bu Talimatta yer alan dinlenme gerekliliklerini karşılamış olmalıdır.
- g) UGS'nin, müsaade edilen uzatma hakkına ilaveten Sorumlu Kaptan Pilot Kararı ile uzatılması sadece hasta ya da organ naklinin nihai teslim noktasına gerçekleştirilmesi amacıyla kullanılabilir. Sorumlu Kaptan Pilot Kararı, hasta teslimi ya da organ nakli görevinin bitiminden sonra kullanılamaz.
- ğ) İlgili görev kayıtları, UGS'nin bu bölüm gereği uygulandığını gösterecek şekilde düzenlenmelidir.

(4) Ekip üyelerine, bu maddenin 3üncü fıkrasının (a) bendinde yapılacak görevlendirme sonrasında söz konusu görevlendirme günü kadar ardışık boş gün dinlenme verilecektir. Söz konusu ardışık boş gün dinlenmelerinin uygulanmasında, bu Talimatın 5inci maddesinin 3üncü fıkrasının amir hükmü geçerli olacaktır.

BEŞİNCİ KISIM Son Hükümler

Yürürlükten kaldırılan mevzuat

MADDE 33 – (1) Uçucu Ekip Uçuş Görev ve Dinlenme Süreleri ile Uygulama Esasları Talimatı (SHT-6A.50), bu Talimatın yayımlanmasını müteakip yürürlükten kaldırılacaktır.

Yürürlük

MADDE 34 – (1) Bu Talimat, yayımlanmasını müteakip yürürlüğe girecektir.

Yürütme

MADDE 35 – (1) Bu Talimat hükümlerini Genel Müdür yürütür